

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради юридичного факультету
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету ІТЕ
_____/ Стелла КЕЛЬБЯ/
«___» _____ 2025 р.

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни

«Історія та культура України»

Освітньо-професійна програма:	<u>Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Галузь знань:	<u>07«Управління та адміністрування»</u> <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	Дробіна Лілія Миколаївна, кандидат історичних наук
Профайл викладача:	https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/
E-mail:	
Консультації:	четвер з 10.00 до 16.00.

1. Анотація (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Історія та культура України» спрямована на вивчення українських історичних процесів та культури, як єдине ціле від найдавніших часів до сьогодення, з метою формування у здобувачів цілісного розуміння національної історії та культури.

Освітній компонент «Історія та культура України» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю – іспит.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Мета курсу – полягає у створенні умов для свідомої орієнтації молодої людини у сучасному світі, суспільстві, формування у неї відповідної активної соціальної та громадської позицій, підвищенні рівня духовної культури, культури спілкування і діяльності для сприяння їх соціалізації, активному включенню в соціально-політичне та економічне життя суспільства, підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни – формування історичних знань, розвиток історичного мислення, яке передбачає загальне розуміння історичного процесу в його різноманітності й суперечності, застосування історичних знань і набутих умінь. Виховання у студентів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, патріотизму та взаєморозуміння між народами на основі усвідомлення досвіду історії. Підготовка до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави, усвідомлення її ролі та місця в Європі і світі формування співвідповідальності за долю України, Європи та світу.

Предметом вивчення курсу «Історія та культура України» є комплексна оцінка історичних подій, процесів, традицій, звичаїв, мистецтва та соціально-економічного розвитку українського народу, що включає в себе аналіз фольклору, народних звичаїв, свят, мовної спадщини, розвиток живопису, музики, літератури та театру в Україні.

Основні знання та вміння, яких набуває студент після опанування цієї дисципліни

знати:

- розуміння закономірностей історичного розвитку українських земель від найдавніших часів до сучасності;
- знання ключових етапів формування української державності, основних історичних подій, явищ і процесів;
- ознайомлення з видатними постатями української історії, культури, науки, духовного життя;
- розуміння ролі української культури у світовому цивілізаційному процесі;
- знання основних пам'яток матеріальної та духовної культури, культурних традицій, звичаїв і обрядів українського народу;
- знання основних історичних джерел і методів історичного пізнання;
- розуміння впливу історико-культурних процесів на формування національної ідентичності та світогляду сучасного українця;
- знання історичних передумов становлення незалежної Української держави, її символів, Конституції та правових засад.

вміти:

- уміння аналізувати та узагальнювати історичні факти, події й процеси в контексті розвитку українського суспільства;
- здатність критично оцінювати джерела історичної інформації, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між подіями;

- уміння застосовувати історичні знання для пояснення сучасних політичних, соціально-економічних і культурних явищ;
- здатність формулювати власну позицію щодо суперечливих питань української історії, аргументувати її на основі історичних джерел і наукових досліджень;
- навички роботи з історичними документами, картами, хронологічними таблицями, історико-культурними пам'ятками;
- уміння робити науково обґрунтовані висновки, використовувати історичні знання у професійній, громадській та освітній діяльності;
- здатність інтегрувати історико-культурний досвід у формування національної самосвідомості, громадянської позиції та патріотичних цінностей;
- уміння здійснювати міждисциплінарний аналіз історичних і культурних явищ, поєднуючи знання з історії, права, соціології, філософії, мистецтвознавства.

3. Пререквізити:

Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях попереднього вивчення курсів «Історія України і світ», «Історія України» та взаємопов'язана з дисципліною «Гроші і кредит»

4. Компетентності та результати навчання.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного

демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України»

Тема 2. Витоки української держави та передумови формування української культури.

Тема 3. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько - Волинського князівства.

Тема 4. Литовсько-польська доба, українська культура XIV-XVII ст.

Тема 5. Культура українського барокко.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Національне відродження в Україні наприкінці XVIII - в середині XIX ст.

Тема 7. Соціально-економічний і політичний розвиток України та українська культура в другій половині XIX – на початку XX ст.

Тема 8. Соціально-економічні та культурні зміни на Буковині у складі Румунії (1918–1940 рр.)

Тема 9. Україна та українська культура за радянської доби.

Тема 10. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.

6. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп методів навчання:

- теоретичні методи (лекція, дискусія, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, презентація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування (0-5 балів);
- письмове опитування (0-5 балів);
- тестування(0-5 балів);
- презентація результатів виконаних завдань(0-5 балів);
- модульні контрольні роботи(0-10 балів);
- підсумковий контроль – іспит (0-30 балів).

Форми оцінювання студентів:

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми. Формами поточного контролю є усні і письмові відповіді на практичних заняттях, письмові роботи різних видів (тести, презентації, вирішення білетів).

Семестрова кількість балів може становити від 0 до 100 балів і визначається як сума балів: отриманих за всі види роботи на практичних заняттях; за виконання самостійної роботи; результат підсумкового контролю у формі іспиту.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль у формі іспиту проводиться за результатами завершення курсу «Історія та культура України».

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Поточний контроль (аудиторна та самостійна робота)		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7. Рекомендована література

Основна

1. Грицак, Я. Історія України: формування модерної української нації XIX–XX ст. К.: Генеза, 2019. 249 с.
2. Історія української культури: навч. посіб. За ред. Є. І. Ковальського. К.: Центр учбової літератури, 2019. 275 с.
3. Крип'якевич, І. Історія України (перевидання). Львів: Світ, 2020. с. 519
4. Лазарович М. Історія та культура України: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 731 с.
5. Нариси історії України: у 2 кн. Кн. 2. XX ст. За ред. В. Смолія. К.: Альтернативи, 2020. 835 с.
6. Овсійчук, В. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2019. 180 с.

7. Романюк Н.Й., Махорін Г.Л., Суліменко О.Г., Марченко С.Д. Історія та культура України: навчальний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2023. 221 с.
8. Смолій, В. А. (ред.). Україна: шлях до незалежності. К.: Альтернативи, 2021.
9. Юрій Шаповал. Україна 20–50-х років: сторінки ненаписаної історії. К.: Генеза, 2019. 350 с.

Додаткова

1. Історія та культура України, виданий у 2023 році: «підручник М. Лазарович. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с
2. Дробіна Лілія. Пропагандистська політика нацистів у Східній Європі напередодні Другої світової війни // Науковий вісник Чернівецького нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича. Історія. № 60. 2024. С. 101-108.
3. Дробіна Л.М. Радянська фінансова «допомога» військовослужбовцям в західних областях України після Другої світової війни. Науковий вісник Чернівецького університету імені Юрія Федьковича: Історія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. С.120-130. <https://drive.google.com/file/d/1k2ByGkbnSuFAaME4YQeCLgkJs1GWtYLQ/view?usp=sharing> <https://doi.org/10.31861/hj2021.53.120-130> ICV (Copernicus)
4. Дробіна Л.М. Радянська система інституційного догляду і виховання дітей в західних областях України після Другої світової війни. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія. Чернівці: Чернівецький університет, 2022. № 2. С. 78-86. <https://www.hj.chnu.edu.ua/hj/issue/view/3> <https://doi.org/10.31861/hj2022.56.78-86> ISSN 2414-9012 ISSN (Online) 2616-8766 ICV (Copernicus)
5. Гучко О.І., Дробіна Л.М. Проблема захворюваності та смертності серед населення північної частини Буковини у другій половині XIX – на початку XX ст. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 34 (73) № 2, 2023. С.39-43.
6. Л.Дробіна. Soviet financial «aid» to military personnel in the western regions of Ukraine after world war II. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
7. Кушнір Я.В., Галицька-Дідух Т.В., Головата О.О. // Аналіз ефективності інноваційних методів у викладанні історії в українських закладах вищої освіти. Вісник гуманітарних наук. Випуск 6/2025, Розділ історія.
8. Руснак Л.М., Кушнір Я.В., Білінська Л.В. // Формування правових інститутів у країнах Стародавнього Сходу та їхній вплив на сучасні правові системи. Український політико-правовий дискус, випуск № 9 (2025) рік. <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/190>
9. Руснак Л.М., Кушнір Я.В., Білінська Л.В. // Конституційні реформи у США XX століття та їх вплив на міжнародні стандарти прав людини. Опубліковано в фаховому журналі Категорії Б з Юридичних наук і Політичних наук. «Актуальні питання у сучасній науці» (Серія «Історія та археологія»). Випуск (2025).
10. Лотоцький, О. Історія української культури XIX – поч. XX ст. К.: Видавництво «Основи», 2019.
11. Попович, М. Нарис історії культури України. К.: АртЕк, 2020, с. 728
12. Історія української культури: підручник. В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. 4-те видання. К.: «Медицина», 2021. 368 с.
13. Яковенко, Н. Нарис історії України: від найдавніших часів до сучасності. К.: Критика, 2020. 736 с
14. Кушнір Я.В. Історія земельної реформи в Україні. Ринкові економічні перетворення Леоніда Кучми (розпаювання) матеріали всеукраїнської науково-педагогічної конференції, Київ, 2022, С.41-45.

Інформаційні ресурси:

1. Український інститут національної пам'яті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua>
2. Міністерство культури та інформаційної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkp.gov.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (НБУВ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Електронна бібліотека «Культура України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nlu.org.ua>
5. Український історичний портал «Історична правда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua>
6. Архів української періодики (проект НБУВ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avr.org.ua>
7. Google Scholar [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://scholar.google.com>
8. JSTOR (History, Slavic Studies) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jstor.org>
9. Directory of Open Access Journals (DOAJ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doaj.org>
10. Academia.edu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.academia.edu>
11. Буковина online: електронний архів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net>
12. Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua>
13. Електронна бібліотека ЧНУ ім. Ю. Федьковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.chnu.edu.ua>
14. Prometheus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua>
15. Coursera (Ukrainian History Courses) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coursera.org>